

Polski Związek
Hodowców Koni

PROGRAM HODOWLI

KONI RASY KUC

Opracowanie:

1. Komisja Księgi Stadnej koni rasy kuc
2. Biuro Polskiego Związku Hodowców Koni

WARSZAWA 2020

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Cel hodowlany	4
III. Wzorzec rasy	4
IV. Obszar geograficzny realizacji programu	5
V. System identyfikacji.....	6
VI. System ewidencjonowania rodowodów	6
VII. Regulamin wpisu do ksiąg stadnych	6
VIII. Tryb i sposób wpisu koni do ksiąg stadnych	21
IX. Rozród	26
X. Zasady uczestnictwa w programie hodowli	27
XI. Metody służące realizacji celów programu w zakresie selekcji i hodowli	27
XII. Ocena efektywności programu	33

Załączniki

Załącznik nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej	34
Załącznik nr 2. Wykaz podmiotów, którym PZHK zleca zadania	43
Załącznik nr 3. Przepisy antydopingowe	45

I. WPROWADZENIE

Szybko powiększająca się liczebność krajowego pogłowia kuców różnych ras i typów wymaga podstawowego usystematyzowania i określenia pożądanych cech stosownie do oczekiwań hodowców i użytkowników.

Program dla tej populacji koni jest znacznie bardziej skomplikowany niż w przypadku innych, określonych ras koni, ze względu na bardzo dużą różnorodność genetyczną i fenotypową materiału hodowlanego oraz znaczne jego rozproszenie na terenie kraju, prawie wyłącznie u hodowców indywidualnych. Nieliczne większe prywatne i państwowe ośrodki hodowlane mogą być bardzo pomocne w podejmowaniu i realizacji odpowiednich koncepcji hodowlanych, oczywiście pod warunkiem ich trwałości i ciągłości.

Zasadniczymi kryteriami użytkowymi (a więc i hodowlanymi) są standardy wzrostowe, przyjęte i określone w przepisach Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI) i Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ):

dla kuców – do 148 cm wysokości w kłębie, do 149 cm w podkowach.

Różne rodzaje i zakresy użytkowania kuców są decydujące dla wytyczania zadań w hodowli poszczególnych ras i populacji. Jako niezbędną wielkość populacji poszczególnych grup kuców dla prowadzenia pracy hodowlanej należy przyjąć po 75 klaczy i 25 ogierów.

Opracowany i wydany przez Polski Związek Hodowców Koni w 1995 roku pierwszy Krajowy Rejestr Koni Małych – obejmuje 145 ogierów i 325 klaczy kuców w trzech zasadniczych grupach:

- * 62 ogiery i 205 klaczy szetlandzkich i ich pochodnych do 110 cm,
- * 76 ogierów i 105 klaczy kuców innych ras i krzyżówek, w tym 39 ogierów i 61 klaczy kuców felińskich,
- * 7 ogierów i 14 klaczy rasy fiordzkiej.

Drugi wydany przez Polski Związek Hodowców Koni w 2002 roku Rejestr Kuców i Koni Małych – obejmuje 270 ogierów i 567 klaczy kuców w V grupach:

- * 91 ogierów i 187 klaczy pochodzenia szetlandzkiego do 110 cm,
- * 80 ogierów i 201 klaczy kuców różnych ras i typów powyżej 110 cm,
- * 47 ogierów i 70 klaczy kuców felińskich,
- * 14 ogierów i 13 klaczy fiordzkich,
- * 33 ogiery i 85 klaczy bez pochodzenia.

W 2009 r. stan kłaczy wpisanych do rejestru wynosił 900, a ogierów 492.

Do roku 2017 zarejestrowano łącznie ponad 20500 sztuk kuców.

Praca hodowlana nad populacją kuców i małych koni została zapoczątkowana w roku 2000 po wejściu w życie oficjalnego programu hodowlanego. Ze względu na zróżnicowanie wielkości kuców i podział na różne rasy i grupy oraz rozmieszczenie w różnych rejonach kraju, praca hodowlana nad kucami jest bardzo utrudniona. Większość kuców znajduje się w rękach hodowców prywatnych. Szereg hodowców prowadzi prace hodowlane nad poszczególnymi rasami i populacjami. Dotyczy to zwłaszcza polskich kuców szetlandzkich, kuców felińskich i większych kuców wierzchowych.

Znaczące liczebnie ośrodki hodowlane kuców znajdują się na terenie działania Okręgowych Związków Hodowców Koni. Opieka i pomoc ze strony OZHK/WZHK powinna przyczynić się do utrzymania działalności tych ośrodków i ewentualnie powstania następnych.

II. CEL HODOWLANY

2.1. Celem hodowlanym jest:

2.1.1. Doskonalenie polskich kuców wierzchowych do użytkowania wierzchowego i zaprzęgowego w sporcie dzieci i młodzieży, rekreacji i hipoterapii oraz zachowanie i doskonalenie kuców felińskich do użytkowania wierzchowego i zaprzęgowego w sporcie dzieci i młodzieży, rekreacji i hipoterapii;

2.1.2. Doskonalenie polskich kuców szetlandzkich jako koni przydomowych do pokazów (dotyczy zwłaszcza najmniejszych kuców).

2.2. Ogólnie dla całej populacji niezbędna jest stała praca nad uzyskaniem i utrwaleniem:

2.2.1. Łagodnego charakteru i podatności w użytkowaniu,

2.2.2. Żywego lecz zrównoważonego temperamentu,

2.2.3. Cech kuców sportowych w dyscyplinach jeździeckich dla dzieci i młodzieży.

III. WZORZEC RASY

- 3.1. Odpowiednio do rodzaju użytkowania pożądane są określone cechy fizyczne:
  - 3.1.1. Szlachetny wygląd i sportowy typ, prawidłowa budowa, poprawny i wydajny ruch, skoczność – dla kuców w typie wierzchowym.
  - 3.1.2. Poprawna budowa, dobry ruch, siła i wytrzymałość – dla kuców w typie zaprzęgowym.
  - 3.1.3. Mały wzrost dla kuców przydomowych, bez cech karłowatości i błędów w budowie.
  - 3.1.4. Właściwy typ i standard dla kuców ras ustabilizowanych, aktualnie istniejących.
- 3.2. Krajowe pogłowie kuców obejmuje ustabilizowane i uznane rasy, głównie pochodzenia zagranicznego, w tym konie importowane oraz w przeważającej większości materiał pochodzący z krzyżowania różnych ras koni, z którego mogą wyłonić się bardziej skonsolidowane populacje. Kuce określonych ras dopuszczonych w szczegółowym zestawie ras wyjściowych (patrz Tabela Nr 1 w „Zasady wpisu do ksiąg stadnych”) powinny odpowiadać pod względem genetycznym i fenotypowym właściwym wzorcom rasowym (np. kuce szetlandzkie, kuce walijskie, new forest, connemara, haflingery). Pozostały materiał, zwłaszcza ogiery i klacze hodowlane, powinny wykazywać się poprawnym pokrojem i ruchem oraz pożądanym typem użytkowym - patrz „Cel hodowlany”. Rodowodowo powinny spełniać warunki określone w Regulaminie wpisu do Polskiej Księgi Stadnej Kuców i zasady dopuszczania do użycia w programie hodowlanym kuców.
- 3.3. Wyznacznikiem klasy ze względu na wymierną cechę dziedziczną ograniczającą przynależność do określonej grupy kuców jest wysokość w kłębie (mierzona laską zoometryczną):
  - 3.3.1. Klasa do 110 cm umownie polski kuc szetlandzki (p.kuc szetl.);
  - 3.3.2. Klasa od 111 do 148 cm umownie polski kuc wierzchowy (p.k.w.).
- 3.4. Dopuszczalne są wszystkie rodzaje umaszczenia.
- 3.5. Wśród cech poświadczanych obok: urody, szlachetności, poprawnego pokroju i cech użytkowych prezentowanych na dobrym poziomie, kuce winny się odznaczać doskonałym charakterem ze względu na współpracę z dziećmi. Powinny charakteryzować się bardzo dobrym zdrowiem i małymi wymaganiami w zakresie warunków utrzymania. Należy unikać

szybkiego i nadmiernego uszlachetniania oraz wydelikacenia kuców nawet kosztem wolniejszego postępu w zakresie doskonalenia cech wierzchowych.

IV. OBSZAR GEOGRAFICZNY REALIZACJI PROGRAMU

- 1   4.1.   Program hodowli kuców realizowany jest na terytorium Polski.

V. SYSTEM IDENTYFIKACJI

- 1   5.1. Do celów wpisu do księgi hodowlanej, źrebię musi zostać zidentyfikowane zgodnie z obowiązującymi przepisami Unii Europejskiej oraz przepisami krajowymi.

- 2   5.2. W przypadku źrebiąt identyfikowanych nie później niż 12 miesięcy od daty urodzenia, przed opuszczeniem na stałe gospodarstwa urodzenia, właściciel źrebięcia musi przedstawić „Świadectwo pokrycia klaczy” / „Zaświadczenie unasienniania klaczy” lub wynik badania DNA potwierdzający pochodzenie po wskazanych rodzicach.

- 3   5.3. W każdym przypadku przekroczenia ww. terminu identyfikacji lub opuszczenia na stałe gospodarstwa urodzenia bez matki, pochodzenie źrebięcia musi być potwierdzone badaniami DNA.

VI. SYSTEM EWIDENCJONOWANIA RODOWODÓW

- 6.1.   PZHK prowadzi elektroniczną bazę danych koni. Baza danych zawiera rodowody koni od pierwszego znanego przodka. W dokumentacji hodowlanej podaje się 3 pokolenia przodków, a w dokumentach identyfikacyjnych liczba pokoleń przodków wynosi 4.

VII. REGULAMIN WPISU DO KSIĄG STADNYCH

7.1. Zasady wpisu koni do Polskiej Księgi Stadnej Kuców

7.1.1. Dla kuców prowadzi się sekcję główną księgi stadnej oraz sekcję dodatkową księgi stadnej.

7.1.2. Sekcja główna księgi prowadzona jest z podziałem na następujące klasy, wyodrębnione ze względu na wzrost i płeć:

7.1.2.a. klasa ogierów do 110 cm wzrostu, zwana dalej księgą główną ogierów (GO),

7.1.2.b. klasa ogierów o wzroście 111-148 cm wzrostu, zwana dalej księgą główną ogierów (GO),

7.1.2.c. klasa klaczy do 110 cm wzrostu, zwana dalej księgą główną klaczy (GK),

7.1.2.d. klasa klaczy o wzroście 111-148 cm wzrostu zwaną dalej księgą główną klaczy (GK),

7.1.2.e. w sekcji głównej księgi stadnej wyróżnia się również klasę podstawową koni (w tym źrebiąt), zwaną dalej księgą główną źrebiąt (GŻ).

7.1.3. Sekcja dodatkowa księgi prowadzona jest z podziałem na następujące klasy, wyodrębnione ze względu na wzrost i płeć:

7.1.3.a. klasa ogierów do 110 cm wzrostu, zwana dalej księgą wstępną ogierów (WO),

7.1.3.b. klasa ogierów o wzroście 111-148 cm wzrostu, zwana dalej księgą wstępną ogierów (WO),

7.1.3.c. klasa klaczy do 110 cm wzrostu, zwana dalej księgą wstępną klaczy (WK),

7.1.3.d. klasa klaczy o wzroście 111-148 cm wzrostu zwaną dalej księgą wstępną klaczy (WK),

7.1.3.e. w sekcji dodatkowej księgi stadnej wyróżnia się również klasę podstawową koni (w tym źrebiąt), zwaną dalej księgą wstępną źrebiąt (WŻ).

7.1.4. W wyjątkowych sytuacjach sprawy sporne rozstrzygane będą zgodnie z regulaminem, o którym mowa w Zał. I, cz.1 B, pkt. 1 b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. zwanego "rozporządzeniem w sprawie hodowli zwierząt".

7.1.5. W Polskiej Księdze Stadnej Kuców ze względu na cechę dziedziczną dotyczącą wzrostu wyróżnia się dwie klasy:

7.1.5.a. Klasa kuców do 110 cm wzrostu.

Do tej sekcji wpisywane są kuce pochodzenia krajowego i zagranicznego oraz ich potomstwo posiadające w rodowodzie do 3 pokolenia przodków do 110 cm wzrostu lub min. 75 % krwi szetlandzkiej.

Potomstwo pochodzące od sprowadzonych z zagranicy kuców szetlandzkich lub krajowych kuców szetlandzkich, otrzymuje określenie rasowe polski kuc szetlandzki (p.kuc szetl.)

7.1.5.b. Klasa kuców o wzroście 111 cm – 148 cm.

Do tej klasy wpisuje się kuce pochodzenia krajowego i zagranicznego oraz ich potomstwo zgodnie z tabelą kojarzeń.

Potomstwo pochodzące od obojga rodziców tej samej rasy sprowadzonych z zagranicy, otrzyma określenie rasowe takie samo jak rodzice. Pozostałe kuce otrzymują określenie rasowe zgodnie z załączoną tabelą, która określa także schemat dopuszczalnych kojarzeń.

W przypadku kuców felińskich przynajmniej jedno z rodziców jest kucem felińskim (kf). W przypadku, gdy drugie z rodziców jest innej rasy, musi być udowodnionym pochodzeniowo przedstawicielem ras wyjściowych tzn.: czystej krwi arabskiej (oo) konika polskiego (kn), koni rasy małopolskiej (m), kuca walijskiego (kuc wal.), oraz ich potomstwo. Schemat dopuszczalnych kojarzeń określa Tabela nr 1. Optymalny wzrost kuców felińskich powinien mieścić się w granicach 125-140 cm. Dopuszcza się wysokość w kłębie 117-148 cm. Kuce felińskie powinny charakteryzować się pokrojem i urodą konia szlachetnego w typie angloarabskim.

7.1.6. Tabela Nr 1 dopuszczalnych kojarzeń polskiego kuca wierzchowego – pkw i kf

Oznaczenia:

pkw – polski kuc wierzchowy

kf – kuc feliński

W – Księga wstępna

	RASA	oo	xx	Xxoo	Kn	hc	kf	kuc wal.	kuc niem.w.	connem ara.	kuc dartmo or	kuc 9ol forest	kuc belg.	kuc duński	kuc hollen.	kuc franc.	Hafl.	9ol. Kuc w.	włkp	m	sp	trk.	Kuc i km z Rej.
1	oo				pkw	pkw	kf	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw					pkw
2	xx				pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw					pkw
3	xxoo				pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw					pkw
4	kn	pkw	pkw	Pkw	W	W	kf	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	W	pkw	W	W	pkw
5	hc	pkw	pkw	Pkw	W	W	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	W	pkw	W	W	pkw
6	kf	kf	pkw	Pkw	kf	pkw	kf	kf	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	kf	W	W	pkw
7	kuc. Wal.	Pkw	pkw	Pkw	pkw	pkw	kf	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	W	pkw	W	W	pkw
8	kuc niem.w.	pkw	pkw	Pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	W	pkw	W	W	pkw
9	connem ara	pkw	pkw	Pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	W	pkw	W	W	pkw
10	kuc dartmo or	pkw	pkw	Pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	W	pkw	W	W	pkw
11	kuc 9ol forest	pkw	pkw	Pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	W	pkw	W	W	pkw
12	kuc belg.	Pkw	pkw	Pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	W	pkw	W	W	pkw
13	kuc duński	pkw	pkw	Pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	W	pkw	W	W	pkw
14	kuc 9olßen.	Pkw	pkw	Pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	W	pkw	W	W	pkw
15	kuc francusk i	pkw	pkw	Pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	W	pkw	W	W	pkw
16	hafl.	Pkw	pkw	Pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	W	pkw	W	W	pkw
17	9pol.kuc w.	pkw	pkw	Pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	W	pkw	W	W	pkw
18	włkp				W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W					W
19	m				pkw	pkw	kf	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw					pkw
20	sp				W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W					W
21	trk.				W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W					W
22	kuc i km z rej i II		pkw	Pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	pkw	W	pkw	W	W	pkw

7.1.7. Do ksiąg stadnych kuców (G, W, GŻ) wpisuje się ogiery i klacze pochodzące od przodków wpisanych do polskiej księgi stadnej kuców, zagranicznych ksiąg prowadzonych dla kuców, rejestru kuców i koni małych, ksiąg stadnych koni ras szlachealnych, Polskiej księgi stadnej kuców szetlandzkich. Nie dopuszcza się koni rasy śląskiej, ras zimnokrwistych i pogrubionych.

7.1.8. Ogiery czystej krwi arabskiej i pełnej krwi angielskiej są dopuszczane do użycia w programie po spełnieniu warunków określonych w Załączniku nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej.

7.2. Warunki wpisu do księgi głównej ogierów (GO)

7.2.1. Do **księgi głównej ogierów (GO)** do 110 cm wzrostu wpisuje się ogiery, które:

7.2.1.a. wykazują typ i inne cechy charakterystyczne przyjęte we wzorcu rasy,

7.2.1.b. spełniają przedstawione poniżej warunki rodowodowe:

- * ojcowie są wpisani do księgi głównej ogierów (GO) lub księgi wstępnej ogierów (WO),
- * matki są wpisane do księgi głównej (GK), wstępnej (WK) lub Rejestru, Kuców i Koni Małych (R) i posiadają do 3 pokolenia przodków wpisanych do ksiąg lub rejestru,
- * w przypadku ojca wpisanego do księgi wstępnej (WO) matka musi posiadać wpis do księgi głównej klaczy (GK),
- * niedopuszczalny jest przodek o nieznanym pochodzeniu w żadnym z trzech pokoleń rodowodu.

7.2.1.c. wykazują się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,

7.2.1.d. mają ukończone 30 miesięcy,

7.2.1.e. uzyskały w ocenie bonitacyjnej co najmniej 78 pkt.,

7.2.1.f. zostały poddane ocenie wartości użytkowej i uzyskały określony wynik próby, zgodnie z zapisami Załącznika nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej,

7.2.1.g. mają wykonane badanie markerów genetycznych (DNA) i uzyskały potwierdzenie pochodzenia po wskazanych w rodowodzie rodzicach na podstawie markerów genetycznych DNA lub grup krwi w przypadku rodziców wpisanych do ksiąg przed 2011r.

7.2.2. Do **księgi głównej ogierów (GO)** do 110 cm wzrostu nie mogą być wpisane ogiery, u których stwierdzono:

7.2.2.a. obustronną ślepotę i wrodzony brak gałki ocznej,

7.2.2.b. nieprawidłowy zgryz (tzw. karpowaty lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych),

7.2.2.c. jedno lub obustronne wnetrostwo,

7.2.2.d. szpat kostny,

7.2.2.e. zajęczaka

oraz:

- 7.2.2.f. ogiery urodzone w wyniku stanowienia klaczy, która w momencie pokrycia nie miała ukończonych 30 miesięcy,
- 7.2.2.g. ogiery urodzone z krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami (tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi),
- 7.2.2.h. ogiery, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z w/w elementów oceny.
- 7.2.3. Do **księgi głównej ogierów (GO)** o wzroście 111 cm – 148 cm wpisuje się ogiery, które:
- 7.2.3.a. wykazują typ i inne cechy charakterystyczne przyjęte we wzorcu rasy,
- 7.2.3.b. spełniają przedstawione poniżej warunki rodowodowe:
- * ojcowie są wpisani do księgi głównej ogierów (GO) lub księgi wstępnej ogierów (WO),
  - * matki są wpisane do księgi głównej (GK), wstępnej (WK) lub Rejestru Kuców i Koni Małych i posiadają do 3 pokolenia przodków wpisanych do ksiąg lub rejestru.
  - * w przypadku ojca wpisanego do księgi wstępnej (WO) matka musi posiadać wpis do księgi głównej klaczy (GK)
  - * niedopuszczalny jest przodek o nieznanym pochodzeniu w żadnym z trzech pokoleń rodowodu.
- 7.2.3.c. wykazują się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
- 7.2.3.d. mają ukończone 30 miesięcy,
- 7.2.3.e. uzyskały w ocenie bonitacyjnej co najmniej 78 pkt.,
- 7.2.3.f. zostały poddane ocenie wartości użytkowej i uzyskały określony wynik próby, zgodnie z zapisami Załącznika nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej,

7.2.3.g. mają wykonane badanie markerów genetycznych (DNA) i uzyskały potwierdzenie pochodzenia po wskazanych w rodowodzie rodzicach na podstawie markerów genetycznych DNA lub grup krwi w przypadku rodziców wpisanych do ksiąg przed 2011 r.

7.2.4. Do **księgi głównej ogierów (GO)** o wzroście 111 cm – 148 cm nie mogą być wpisane ogiery, u których stwierdzono:

7.2.4.a. obustronną ślepotę i wrodzony brak gałki ocznej,

7.2.4.b. nieprawidłowy zgryz (tzw. karpiowały lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych),

7.2.4.c. jedno lub obustronne wnętrostwo,

7.2.4.d. szpat kostny,

7.2.4.e. zajęczaka

oraz:

7.2.4.f. ogiery urodzone w wyniku stanowienia klaczy, która w momencie pokrycia nie miała ukończonych 30 miesięcy,

7.2.4.g. ogiery urodzone z krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami (tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi),

7.2.4.h. ogiery, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie knóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z w/w elementów oceny.

7.3. Warunki wpisu do księgi głównej klaczy (GK)

7.3.1. Do **księgi głównej klaczy (GK)** do 110 cm wpisuje się klacze, które:

7.3.1.a. wykazują typ i inne cechy charakterystyczne przyjęte we wzorcu rasy,

7.3.1.b. spełniają przedstawione poniżej warunki rodowodowe:

- * ojcowie są wpisani do księgi głównej ogierów (GO) lub księgi wstępnej ogierów (WO),
- * matki są wpisane do księgi głównej klaczy (GK) lub księgi wstępnej klaczy (WK) lub Rejestru Kuców i Koni Małych (R),
- * w przypadku ojca wpisanego do księgi wstępnej (WO) matki wpisane do księgi wstępnej klaczy (WK) lub Rejestru Kuców i Koni Małych muszą posiadać do 3 pokolenia przodków wpisanych do ksiąg lub rejestru,
- * w przypadku ojca wpisanego do księgi głównej ogierów (GO) dopuszczony jest jeden przodek o nieznanym pochodzeniu ze strony matki w trzecim pokoleniu rodowodu,

7.3.1.c. wykazują się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,

7.3.1.d. mają ukończone 30 miesięcy.

7.3.1.e. uzyskały w ocenie bonitacyjnej co najmniej 76 pkt.,

7.3.1.f. mają określone markery genetyczne DNA. W przypadku klaczy urodzonych w wyniku sztucznego unasienniania lub przenoszenia zarodków obowiązkowe jest potwierdzenie pochodzenia po obojgu rodzicach. Jeżeli ojciec i/lub matka klaczy miał(a) wykonane badanie markerów genetycznych DNA, to należy potwierdzić pochodzenie klaczy po wskazanym/wskazanych rodzicu /rodzicach.

7.3.2. Do **księgi głównej klaczy (GK)** do 110 cm wzrostu nie mogą być wpisane klacze, u których stwierdzono:

7.3.2.a. obustronną ślepotę i wrodzony brak gałki ocznej,

7.3.2.b. nieprawidłowy zgryz (tzw. karpiowaty lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych),

7.3.2.c. szpat kostny,

7.3.2.d. zajęczaka

oraz:

- 7.3.2.e. klacze urodzone w wyniku stanowienia klaczy, która w momencie pokrycia nie miała ukończonych 30 miesięcy. Potomstwo klaczy krytych przed ukończeniem 30 miesięcy nie będzie miało prawa wpisu do księgi ogierów i ksiąg klaczy,
- 7.3.2.f. klacze urodzone z krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami (tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi),
- 7.3.2.g. klacze, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z w/w elementów oceny,
- 7.3.2.h. klacze wpisywane do księgi głównej klaczy (GK) mogą być poddane ocenie wartości użytkowej, zgodnie z zapisami Załącznika nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej.
- 7.3.3. Do **księgi głównej klaczy (GK)** o wzroście 111 cm-148 cm wpisuje się klacze, które:
- 7.3.3.a. wykazują typ i inne cechy charakterystyczne przyjęte we wzorcu rasy,
- 7.3.3.b. spełniają przedstawione poniżej warunki rodowodowe:
- * ojcowie są wpisani do księgi głównej ogierów (GO) lub księgi wstępnej ogierów (WO),
  - * matki są wpisane do księgi głównej klaczy (GK) lub księgi wstępnej klaczy (WK) lub Rejestru Kuców i Koni Małych,
  - * w przypadku ojca wpisanego do księgi wstępnej (WO) matki wpisane do księgi wstępnej klaczy (WK) lub Rejestru Kuców i Koni Małych muszą posiadać do 3 pokolenia przodków wpisanych do ksiąg lub rejestru,
  - * W przypadku ojca wpisanego do księgi głównej ogierów (GO) dopuszczony jest jeden przodek o nieznanym pochodzeniu ze strony matki w trzecim pokoleniu rodowodu,
- 7.3.3.c. wykazują się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,

- 7.3.3.d. mają ukończone 30 miesięcy,
  - 7.3.3.e. uzyskały w ocenie bonitacyjnej co najmniej 76 pkt.,
  - 7.3.3.f. mają określone markery genetyczne DNA. W przypadku klaczy urodzonych w wyniku sztucznego unasienniania lub przenoszenia zarodków obowiązkowe jest potwierdzenie pochodzenia po obojgu rodzicach. Jeżeli ojciec i/lub matka klaczy miał(a) wykonane badanie markerów genetycznych DNA, to należy potwierdzić pochodzenie klaczy po wskazanym/wskazanych rodzicu/rodzicach.
- 7.3.4. Do **księgi głównej klaczy (GK)** o wzroście 111-148 cm nie mogą być wpisane klacze, u których stwierdzono:
- 7.3.4.a. obustronną ślepotę i wrodzony brak gałki ocznej,
  - 7.3.4.b. nieprawidłowy zgryz (tzw. karpiowały lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych),
  - 7.3.4.c. szpat kostny,
  - 7.3.4.d. zajęczaka
- oraz:
- 7.3.4.e. klacze urodzone w wyniku stanowienia klaczy, która w momencie pokrycia nie miała ukończonych 30 miesięcy. Potomstwo klaczy krytych przed ukończeniem 30 miesięcy nie będzie miało prawa wpisu do księgi ogierów i ksiąg klaczy,
  - 7.3.4.f. klacze urodzone z krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami (tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi),
  - 7.3.4.g. klacze, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z w/w elementów oceny,

- 7.3.4.h.** klacze wpisywane do księgi głównej klaczy (GK) mogą być poddane ocenie wartości użytkowej, zgodnie z zapisami Załącznika nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej.

7.4. Warunki wpisu do księgi wstępnej ogierów (WO).

7.4.1. Do **księgi wstępnej ogierów (WO)** wpisuje się ogiery do 110 cm wzrostu, które:

- 7.4.1.a. wykazują typ i inne cechy charakterystyczne dla zakładanego typu,
- 7.4.1.b. pochodzą od rodziców wpisanych co najmniej do księgi wstępnej (WO, WK) lub Rejestru Kuców i Koni Małych (R) i posiadają do drugiego pokolenia przodków wpisanych do ksiąg lub rejestru,
- 7.4.1.c. pochodzą od rodziców kuców o wzroście do 110 cm.
- 7.4.1.d. wykazują się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
- 7.4.1.e. mają ukończone 30 miesięcy,
- 7.4.1.f. uzyskały w ocenie bonitacyjnej co najmniej 78 pkt., w tym za typ min. 13 pkt.
- 7.4.1.g. zostały poddane ocenie wartości użytkowej i uzyskały określony wynik próby, zgodnie z zapisami Załącznika nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej,
- 7.4.1.h. mają wykonane badanie markerów genetycznych (DNA) potwierdzające pochodzenie ogiera po wskazanych w rodowodzie rodzicach.

7.4.2. Do **księgi wstępnej ogierów (WO)** do 110 cm wzrostu nie mogą być wpisane ogiery, u których stwierdzono:

- 7.4.2.a. obustronną ślepotę i wrodzony brak gałki ocznej,
- 7.4.2.b. nieprawidłowy zgryz (tzw. karpiowaty lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych),
- 7.4.2.c. szpat kostny,
- 7.4.2.d. zajęczaka

oraz:

- 7.4.2.e. ogiery urodzone w wyniku stanowienia klaczy, która w momencie pokrycia nie miała ukończonych 30 miesięcy,
  - 7.4.2.f. ogiery urodzone z krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami (tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi),
  - 7.4.2.g. ogiery, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z w/w elementów oceny,
  - 7.4.2.h. ogiery muszą mieć ukończone 30 miesięcy życia. Potomstwo po ogierach kryjących przed ukończeniem 30 miesięcy nie będzie miało prawa wpisu do księgi ogierów i ksiąg klaczy,
  - 7.4.2.i. ogiery wpisywane do księgi wstępnej ogierów (WO) są poddane ocenie wartości użytkowej, zgodnie z zapisami Załącznika nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej.
- 7.4.3. Do księgi wstępnej ogierów (WO) wpisuje się ogiery o wzroście 111-148 cm wzrostu, które:
- 7.4.3.a. wykazują typ i inne cechy charakterystyczne dla zakładanego typu,
  - 7.4.3.b. pochodzą od co najmniej dwóch pokoleń przodków wpisanych do ksiąg lub rejestru,
  - 7.4.3.c. pochodzą od jednego z rodziców koni ras dużych (wlkp, sp, trk.) ujętych w tabeli kojarzeń,
  - 7.4.3.d. koniki polskie i konie rasy huculskiej nie spełniające warunków wpisu do właściwych ksiąg stadnych w zakresie umaszczenia, wzrostu, rodowodu,
  - 7.4.3.e. wykazują się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
  - 7.4.3.f. mają ukończone 30 miesięcy,
  - 7.4.3.g. uzyskały w ocenie bonitacyjnej co najmniej 78 pkt., w tym za typ min. 13 pkt.,
  - 7.4.3.h. zostały poddane ocenie wartości użytkowej i uzyskały określony wynik próby, zgodnie z zapisami Załącznika nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej,
  - 7.4.3.i. mają wykonane badanie markerów genetycznych (DNA) potwierdzające pochodzenie ogiera po wskazanych w rodowodzie rodzicach.

7.4.4. Do księgi wstępnej ogierów (WO) o wzroście 111-148 cm nie mogą być wpisane ogiery, u których stwierdzono:

- 7.4.4.a. obustronną ślepotę i wrodzony brak gałki ocznej,
- 7.4.4.b. nieprawidłowy zgryz (tzw. karpiowaty lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych),
- 7.4.4.c. szpat kostny,
- 7.4.4.d. zajęczaka,
oraz:
- 7.4.4.e. ogiery urodzone w wyniku stanowienia klaczy, która w momencie pokrycia nie miała ukończonych 30 miesięcy,
- 7.4.4.f. ogiery urodzone z krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami (tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi),
- 7.4.4.g. ogiery, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie kłody, nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z w/w elementów oceny,
- 7.4.4.h. ogiery muszą mieć ukończone 30 miesięcy życia. Potomstwo po ogierach kryjących przed ukończeniem 30 miesięcy nie będzie miało prawa wpisu do księgi ogierów i ksiąg klaczy,
- 7.4.4.i.** ogiery wpisywane do księgi wstępnej ogierów (WO) są poddane ocenie wartości użytkowej, zgodnie z zapisami Załącznika nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej.

7.5. Warunki wpisu do księgi wstępnej klaczy (WK)

7.5.1. Do **księgi wstępnej klaczy (WK)** do 110 cm wzrostu wpisuje się klacze, które:

- 7.5.1.a. wykazują typ i inne cechy charakterystyczne dla zakładanego typu,
- 7.5.1.b. pochodzą od rodziców wpisanych co najmniej do księgi wstępnej (WO, WK) lub Rejestru Kuców i Koni Małych (R) i posiadają do drugiego pokolenia przodków wpisanych do ksiąg lub rejestru,
- 7.5.1.c. pochodzą od rodziców kuców o wzroście do 110 cm.,
- 7.5.1.d. wykazują się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
- 7.5.1.e. mają ukończone 30 miesięcy,
- 7.5.1.f. uzyskały w ocenie bonitacyjnej co najmniej 74 pkt., w tym za typ min.13 pkt.

7.5.2. Do księgi wstępnej klaczy (WK) do 110 cm wzrostu nie mogą być wpisane klacze, u których stwierdzono:

- 7.5.2.a. obustronną ślepotę i wrodzony brak gałki ocznej,
- 7.5.2.b. nieprawidłowy zgryz (tzw. karpiowaty lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych),
- 7.5.2.c. szpat kostny,
- 7.5.2.d. zajęczaka,
oraz:
- 7.5.2.e. klacze urodzone w wyniku stanowienia klaczy, która w momencie pokrycia nie miała ukończonych 30 miesięcy. Potomstwo klaczy krytych przed ukończeniem 30 miesięcy nie będzie miało prawa wpisu do księgi ogierów i ksiąg klaczy,
- 7.5.2.f. klacze urodzone z krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami (tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi),
- 7.5.2.g. klacze, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z w/w elementów oceny,
- 7.5.2.h. klacze wpisywane do księgi wstępnej klaczy (WK) mogą być poddane ocenie wartości użytkowej, zgodnie z zapisami Załącznika nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej.

7.5.3. Do księgi wstępnej klaczy (WK) o wzroście 111-148 cm wzrostu wpisuje się klacze, które:

- 7.5.3.a. wykazują typ i inne cechy charakterystyczne dla zakładanego typu,
- 7.5.3.b. pochodzą od rodziców wpisanych co najmniej do księgi wstępnej (WO, WK) lub Rejestru Kuców i Koni Małych (R) i posiadają do drugiego pokolenia przodków wpisanych do ksiąg lub rejestru,
- 7.5.3.c. pochodzą od jednego z rodziców koni ras dużych (wlkp, sp, trk.) ujętych w tabeli kojarzeń,
- 7.5.3.d. koniki polskie i konie rasy huculskiej nie spełniające warunków wpisu do właściwych ksiąg stadnych w zakresie umaszczenia, wzrostu lub rodowodu,
- 7.5.3.e. wykazują się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
- 7.5.3.f. mają ukończone 30 miesięcy,
- 7.5.3.g. uzyskały w ocenie bonitacyjnej co najmniej 74 pkt., w tym za typ min.13 pkt.

7.5.4. Do księgi wstępnej klaczy (WK) o wzroście 111-148 cm nie mogą być wpisane klacze, u których stwierdzono:

7.5.4.a. obustronną ślepotę i wrodzony brak gałki ocznej,

7.5.4.b. nieprawidłowy zgryz (tzw. karpiowaty lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych),

7.5.4.c. szpat kostny,

7.5.4.d. zajęczaka,

oraz:

7.5.4.e. klacze urodzone w wyniku stanowienia klaczy, która w momencie pokrycia nie miała ukończonych 30 miesięcy. Potomstwo klaczy krytych przed ukończeniem 30 miesięcy nie będzie miało prawa wpisu do księgi ogierów i ksiąg klaczy,

7.5.4.f. klacze urodzone z krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami (tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi),

7.5.4.g. klacze, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie kłody, nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z w/w elementów oceny,

7.5.4.h. klacze wpisywane do księgi wstępnej klaczy (WK) mogą być poddane ocenie wartości użytkowej, zgodnie z zapisami Załącznika nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej.

7.6. Warunki wpisu do księgi głównej źrebiąt (GŻ)

7.6.1. Do **księgi głównej źrebiąt (GŻ)** wpisuje się źrebięta spełniające wymagania, o których mowa w Zał. II, cz. I, rozdział I, pkt. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. zwanego "rozporządzeniem w sprawie hodowli zwierząt" tzn.

7.6.1.a. ogierki – spełniają wymagania rodowodowe wymienione w pkt. 7.2.1 i 7.2.3 warunków wpisu,

7.6.1.b. klaczki – spełniają wymagania rodowodowe wymienione w pkt. 7.3.1 i 7.3.3. warunków wpisu,

7.6.1.c. są zidentyfikowane zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale V.

7.6.2. Źrebięta spełniające wymagania rodowodowe są wpisywane do księgi głównej źrebiąt (GŻ) pod swoimi matkami.

- 7.6.3. Numer UELN (Uniwersalny Przyżyciowy Numer Konia) jest tożsamy z numerem wpisu do księgi głównej źrebiąt (GŻ) .
- 7.7. Warunki wpisu do księgi wstępnej źrebiąt (WŻ)**
- 7.7.1. Do księgi wstępnej źrebiąt (WŻ) wpisuje się źrebięta pod swoimi matkami spełniające wymagania rodowodowe, po spełnieniu następujących wymogów:
- 7.7.1.a. ogierki – spełniają wymagania rodowodowe wymienione w pkt 7.4.1. i 7.4.3. warunków wpisu,
  - 7.7.1.b. klaczki – spełniają wymagania rodowodowe wymienione w pkt 7.5.1. i 7.5.3 warunków wpisu,
  - 7.7.1.c. są zidentyfikowane zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale V.
- 7.7.2. Numer UELN (Uniwersalny Dożywotni Numer Konia) jest tożsamy z numerem wpisu do księgi wstępnej źrebiąt (WŻ) .
- 7.8.** Klacze i ogierzy, które wcześniej zostały wpisane do księgi jako źrebięta pod matkami (GŻ), w wieku dorosłym są wpisywane do księgi głównej ogierów (GO) lub księgi głównej klaczy (GK). Klacze, które wcześniej zostały wpisane do księgi jako źrebięta pod matkami (WŻ), w wieku dorosłym są wpisywane do księgi wstępnej klaczy (WK). Konie wpisane do ksiąg stadnych zgodnie z programem hodowli obowiązującym do dnia 31.10.2018 r. należy obecnie uważać za wpisane do księgi głównej ogierów (GO), ksiąg klaczy (GK lub WK) lub księgi źrebiąt (GŻ lub WŻ).

VIII. TRYB I SPOSÓB WPISU KONI DO KSIĄG STADNYCH

- 8.1. Wpisu ogierów i klaczy do ksiąg dokonuje się na wniosek właściciela.
- 8.2. Wpisu do ksiąg dokonuje specjalista posiadający upoważnienie wydane przez prowadzącego księgę.
- 8.3. Badania markerów genetycznych DNA wykonywane są w laboratoriach wskazanych przez prowadzącego księgę. Prowadzący księgę może podjąć decyzję o dofinansowaniu kosztów takiego badania.
- 8.4. W celu potwierdzenia pochodzenia konia lub jego identyfikacji, prowadzący księgę może zażądać wykonania badań grup krwi lub innych markerów genetycznych (DNA), na koszt

- hodowcy, w laboratorium wskazanym przez prowadzącego księgę. W przypadku zgodności pochodzenia prowadzący księgę refunduje właścicielowi koszty badania.
- 8.5. W przypadku uzasadnionych podejrzeń, prowadzący księgę może nakazać powtórne zbadanie wszystkich koni zgłaszanych do wpisu, związanych z danym przypadkiem. Koszty badań ponosi właściciel konia, a w przypadku zgodności pochodzenia prowadzący księgę refunduje właścicielowi koszty badań.
- 8.6. Przed wpisem konia do ksiąg należy:
- 8.6.1. Sprawdzić tożsamość konia (identyfikacja) w celu potwierdzenia zgodności danych zawartych w dokumencie identyfikacyjnym, szczególnie numeru wszczepionego transpondera, opisu maści, odmian, innych znaków szczególnych ze stanem faktycznym.
  - 8.6.2. Sprawdzić prawidłowość rozwoju konia i stwierdzić brak objawów chorobowych oraz wad uniemożliwiających wpis do księgi głównej ogierów (GO) i (WO) oraz ksiąg klaczy (GK, WK), w przypadku wątpliwości właściciel konia jest zobowiązany przedstawić wynik badania wykluczającego chorobę lub wadę, wykonanego przez lekarza weterynarii wskazanego przez prowadzącego księgę.
  - 8.6.3. Wykonać podstawowe pomiary konia.
  - 8.6.4. Przeprowadzić ocenę typu, budowy, rozwoju i ruchu.
  - 8.6.5. W przypadku klaczy sprawdzić prawidłowość danych zawartych w „Świadectwie pokrycia klaczy / zaświadczeniu unasienniania klaczy”.
  - 8.6.6. Sprawdzić wynik badania markerów genetycznych DNA,
  - 8.6.7. W przypadku ogierów i klaczy sprawdzić wynik wstępnej próby użytkowości,
  - 8.6.8. Nadać numer wpisu do właściwej księgi.
- 8.7. Wniosek o wpis do księgi klaczy lub ogiera zagranicznych ras kuców bądź o zweryfikowanie przydatności dawcy nasienia ogiera hodowli zagranicznej do realizacji programu hodowli w rasie kuców musi zostać złożony przez właściciela do prowadzącego księgę. Właściciel jest zobowiązany załączyć do wniosku dokument identyfikacyjny konia wraz z aktualnym świadectwem zootechnicznym.
- 8.8. Sprowadzone z zagranicy nasienie musi pochodzić od ogiera dopuszczonego do rozrodu przez Komisję Księgi Stadnej, spełniającego wymagania dla ogierów krajowych, a jego rodowód musi zapewnić potomstwu możliwość wpisania do polskiej księgi stadnej kuców.

- 8.9. Dokonujący zabiegu sztucznej inseminacji wystawia „Zaświadczenie unasienniania klaczy”.
- 8.10. Klacz poddawana zabiegowi sztucznego unasienniania musi mieć przed wyźrebieniem wykonane badanie markerów genetycznych DNA.
- 8.11. Żrebię urodzone w wyniku sztucznego unasienniania lub przeniesienia zarodka musi mieć przed wystawieniem dokumentu identyfikacyjnego konia potwierdzone rodzicielstwo poprzez badanie markerów genetycznych DNA.
- 8.12. Przy stanowieniu klaczy poza granicami kraju należy wykonać badanie markerów genetycznych DNA klaczy. Do krycia można użyć ogiera lub jego nasienia, jeżeli ogier ten został dopuszczony do rozrodu przez Komisję Księgi Stadnej Kuców. Przy rejestracji żrebięcia urodzonego z takiej stanówki i wystawianiu dla niego dokumentu identyfikacyjnego należy przedstawić „Świadectwo pokrycia klaczy / zaświadczenie unasienniania klaczy”, rodowód ogiera wraz z symbolem księgi rasowej i wynikiem badania markerów genetycznych DNA ogiera.
- 8.13. Przy wystawianiu dokumentu identyfikacyjnego konia hodowanego przyjmuje się zasadę, że pierwsza litera nazwy żrebięcia jest taka sama jak pierwsza litera nazwy matki.
- 8.14. Ogierzy rasy kuc szetlandzki wpisane do „Polskiej księgi stadnej kuców szetlandzkich” zostają dopuszczone do krycia w „Polskiej księdze stadnej kuców” po uprzednim zgłoszeniu ogiera przez właściciela do prowadzącego księgę .
- 8.15. Dokumentacja hodowlana
- 8.15.1. Dokumentację hodowlaną stanowią:
- 8.15.1.a. dokumenty związane z prowadzeniem ksiąg :
- * kartoteka ogiera wpisanego do księgi głównej GO lub wstępnej WO, która może być zapisana na informatycznym nośniku danych,
  - * kartoteka klaczy wpisanej do księgi głównej klaczy GK lub wstępnej WK, która może być zapisana na informatycznym nośniku danych,
  - * zaświadczenie o wpisie ogiera do księgi głównej ogierów (GO) lub wstępnej ogierów (WO),
  - * zaświadczenie o wpisie klaczy do księgi głównej klaczy GK lub wstępnej klaczy WK,
  - * dokument identyfikacyjny konia,
  - * świadectwo zootechniczne,

8.15.1.b. dokumenty związane z rozrodem koni:

- * świadectwo pokrycia/zaświadczenie unasienniania klaczy,
- * zaświadczenie o przeniesieniu zarodka,
- * świadectwo zootechniczne,

8.15.1.c. dokumenty wydawane właścicielowi konia:

- * świadectwo pokrycia/zaświadczenie unasienniania klaczy,
- * zaświadczenie o przeniesieniu zarodka,
- * dokument identyfikacyjny konia,
- * zaświadczenie o wpisie ogiera do księgi ogierów GO lub WO,
- * zaświadczenie o wpisie klaczy do księgi klaczy GK lub WK,
- * świadectwo zootechniczne.

8.15.2. Księga jest prowadzona systemem kartotekowym, może być prowadzona w formie papierowej lub na informatycznych nośnikach danych. Kartoteka zawiera co najmniej: numer wpisu do księgi klaczy (GK, WK) lub ksiąg ogierów (GO) (WO), symbol księgi rasowej, płeć, nazwę konia, datę urodzenia, numer transpondera, maść i odmiany oraz inne znaki identyfikacyjne, wymiary, rodowód (minimum trzy pokolenia), numer badania markerów genetycznych DNA, dane dotyczące hodowcy i właściciela, wyniki oceny wartości użytkowej.

8.15.3. Po dokonaniu wpisu do księgi ogierów (GO, WO) lub księgi klaczy (GK, WK) należy założyć kartotekę i nadać numer księgi. Kartotekę po założeniu podpisuje upoważniony specjalista.

8.15.4. Kartoteki koni muszą być przechowywane w archiwum prowadzącego księgę przez okres minimum 25 lat.

8.15.5. Numeracja koni w księgach jest oddzielna dla poszczególnych ksiąg oraz ogierów i klaczy.

8.15.6. Księgi stadne mogą być wydawane drukiem lub w formie elektronicznej.

8.15.7. Dokument identyfikacyjny konia jest podstawowym dokumentem dla koni hodowlanych stwierdzającym pochodzenie konia, wydawanym przez prowadzącego księgę na podstawie „Zgłoszenia konia do rejestru” z załączonym „Świadectwem pokrycia klaczy/ zaświadczeniem unasienniania klaczy”.

- 8.15.8. „Świadectwo pokrycia klaczy” – źródłowy dokument hodowlany – musi być wypełnione zgodnie z obowiązującymi przepisami i zaleceniami prowadzącego księgę.
- 8.15.9. Zasady wydawania świadectw pokrycia /zaświadczeń unasienniania klaczy:
- 8.15.9.a. druki świadectw pokrycia /zaświadczeń unasienniania klaczy wydawane są właścicielowi ogiera /nasienia przez prowadzącego księgę,
  - 8.15.9.b. oryginał świadectwa pokrycia /zaświadczenia unasienniania klaczy wypełnia właściciel ogiera/dokonujący zabiegu sztucznego unasienniania bezpośrednio po kryciu/unasiennianiu klaczy i przekazuje właścicielowi klaczy odpowiednią część,
  - 8.15.9.c. w przypadku kolejnych pokryć klaczy, właściciel ogiera prowadzący punkt kopulacyjny uzupełnia daty kolejnych skoków na obydwu częściach świadectwa pokrycia klaczy,
  - 8.15.9.d. w przypadku ponownego zabiegu sztucznego unasienniania dokonujący zabiegu każdorazowo wypełnia nowy druk i przekazuje właścicielowi klaczy odpowiednią część.
  - 8.15.9.e. część świadectw pokrycia /zaświadczeń unasienniania klaczy przeznaczona dla prowadzącego księgę musi być przekazana prowadzącemu księgę do dnia 15 stycznia roku następującego po sezonie krycia,
  - 8.15.9.f. w przypadku utraty/zagubienia oryginału świadectw pokrycia /zaświadczeń unasienniania klaczy duplikat wydaje prowadzący księgę/dokonujący zabiegu inseminacji. Może być wydany tylko jeden duplikat.
- 8.15.10. W przypadku zniszczenia lub zagubienia wydanych właścicielom dokumentów hodowlanych prowadzący księgę może na pisemny wniosek właściciela wydać duplikat. Zasady wydawania duplikatów ”Dokumentu identyfikacyjnego konia” określone są w odrębnych przepisach, o których mowa w rozdziale V. Informacja o wydaniu duplikatu musi być zamieszczona w bazie danych koniowatych.
- 8.16. Zasady wydawania świadectw zootechnicznych.
- 8.16.1. Świadectwa zootechniczne wystawia prowadzący księgę.
  - 8.16.2. W zakresie wydawania świadectw zootechnicznych dla nasienia ogierów prowadzący księgę korzysta z odstępstwa przewidzianego w art.31.ust.1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/1012, polegającego na

umożliwieniu wydawania świadectw zootechnicznych przez centra pozyskiwania lub przechowywania nasienia określone w załączniku 2.

8.16.3. W zakresie formatu świadectwa zootechnicznego prowadzący księgę korzysta z odstępstw przewidzianych w art.32 ust.3 i 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/1012, polegających na umieszczeniu w świadectwie odesłania do strony internetowej zawierającej wyniki oceny wartości użytkowej oraz umieszczaniu informacji o wynikach wartości użytkowej oraz informacji dotyczących ciężarnej samicy w innym dokumencie wydawanym przez prowadzącego księgę.

IX. ROZRÓD

9.1. W hodowli kuców stosowane są następujące techniki rozrodu:

9.1.1. Krycie naturalne.

9.1.2. Sztuczne unasiennianie nasieniem świeżym, schłodzonym lub mrożonym.

9.1.3. Przenoszenie zarodków.

9.2. Ograniczenia w zakresie wykorzystania zwierząt hodowlanych czystorasowych i ich materiału biologicznego w hodowli kuców na podstawie art. 21 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/1012 są następujące:

9.2.1. W kryciu naturalnym mogą być użyte ogiery wpisane do księgi głównej ogierów (GO) ras zgodnych z tabelą krzyżowania, księgi wstępnej ogierów kuców (WO) oraz Rejestru Kuców i Koni Małych,

9.2.2. W sztucznym unasiennianiu nasieniem świeżym, schłodzonym, mrożonym może być użyte nasienie ogierów wpisanych do księgi głównej ogierów (GO), wstępnej ogierów (WO), Rejestru Kuców i Koni Małych (R).

9.2.3. Ogiery i klacze nie mogą być używane w rozrodzie przed ukończeniem 30 miesięcy.

9.2.4. Nie dopuszcza się krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami (tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi).

9.3. Materiał biologiczny wykorzystywany w sztucznym unasiennianiu oraz transferze zarodków jest pozyskiwany, produkowany, przetwarzany i przechowywany w Centrum pozyskiwania lub przechowywania nasienia lub przez Zespół pozyskiwania lub produkcji zarodków zatwierdzony do celów wewnątrzunijnego handlu materiałem biologicznym.

X. ZASADY UCZESTNICTWA W PROGRAMIE HODOWLI

- 10.1. W programie mogą uczestniczyć tylko konie wpisane do sekcji głównej księgi lub sekcji dodatkowej księgi, w odniesieniu do których przestrzegano zasad rozrodu, określonych w rozdziale IX.
- 10.2. Ogiery i klacze wpisane do ksiąg (GO), (WO), (GK), (WK) mają utrzymywać wzorzec rasy oraz służyć do oceny efektywności działania programu.
- 10.3. Zagraniczne księgi stadne, z których kuce dopuszcza się do doskonalenia kuców muszą być prowadzone przez Związek Hodowców uznany na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/1012, lub podmiot zajmujący się hodowlą uwzględniony w wykazie prowadzonym przez KE na podstawie art. 34 ww. rozporządzenia, lub prowadzone w państwie wymienionym w akcie wykonawczym, o którym mowa w art. 35 tego rozporządzenia.

XI. METODY SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW PROGRAMU W ZAKRESIE SELEKCJI I HODOWLI

11.1. Ocena wartości użytkowej.

11.1.1. Wartość użytkową ocenia się na podstawie:

- 11.1.1.a. oceny rodowodu pod kątem wartości użytkowej jego przodków,
- 11.1.1.b. oceny typu, budowy i rozwoju konia, na którą składa się wynik trzech pomiarów (wysokość w kłębie, obwód klatki piersiowej, obwód nadpęcia przedniego), ich wzajemny stosunek oraz ocena bonitacyjna wyrażona w punktach w skali 100-punktowej,
- 11.1.1.c. oceny temperamentu i charakteru dokonana na podstawie wyniku wstępnej i zasadniczej próby dzielności,
- 11.1.1.d. oceny wartości rozródowej i jakości potomstwa uwzględniającej:
  - * daty pokryć,
  - * daty wyżrebień lub poronień,
  - * płeć urodzonych źrebiąt,

- * liczbę urodzonych źrebiąt po ogierze,
- * liczbę urodzonych źrebiąt od klaczy,
- * jakość źrebiąt przy matkach (typ rasowy, budowa i rozwój, zdrowie, ruch),
- * jakość młodzieży hodowlanej (typ pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, wrażenie ogólne),
- * liczbę potomstwa wpisanego do ksiąg
- * wyniki prób użytkowości zgodnie z załącznikiem nr 1. Metodyka wartości użytkowej,

11.1.1.e. oceny na podstawie wyników własnych konia uzyskiwanych w próbach użytkowości określonych w Załączniku Nr 1.

11.2. System selekcji

11.2.1. Dla kuców prowadzi się selekcję na następujące cechy: wymiary biometryczne, typ, poprawność budowy, jakość ruchu, przydatność wierzchową/zaprzęgową, zdrowie, charakter i temperament, wytrzymałość. Selekcja w różnych okresach rozwoju powinna być nastawiona na inne zestawy cech:

- 11.2.1.a. w okresie źrebięcym (sysaki, roczniaki, dwulatki) - ze względu na to, że potomstwo uzyskane z krzyżowania niejednorodnego nie może mieć wyraźnie określonych parametrów wzrostu oraz prawo do zachwianych proporcji w okresie rozwoju, selekcja a właściwie brakowanie we wczesnym wieku powinna dotyczyć głównie cech „funkcjonalnych” tj. drastyczne wady budowy i ruchu, słabe zdrowie, nadmierna płochliwość i pobudliwość, itp. Osobniki młode powinny się charakteryzować żywotnością, ruchliwością, ciekawością, dobrym wykorzystaniem paszy i łatwością socjalizacji w kontaktach z innymi końmi i człowiekiem,
- 11.2.1.b. w wieku powyżej 2 lat na poziomie wstępnego treningu kuce - kandydaci do hodowli, poza wyżej wymienionymi cechami, powinny odznaczać się łatwością i chęcią współpracy z człowiekiem, poprawnym i wydajnym ruchem we wszystkich chodach, łatwością uczenia się, odwagą i zrównoważonym temperamentem. W zakresie pokroju cechami konia w typie wierzchowym, wzrostem i indeksami biometrycznymi na poziomie minimalnym dla działu / sekcji oraz przyjemnym wyglądem (kuc przeznaczony dla dzieci powinien być ładny),

11.2.1.c. na etapie prób użytkowych szczególnie ogiery, dla których próby dzielności są obowiązkowe, ale także i klacze przeznaczone do rozrodu, powinny spełnić minimalne kryteria przewidziane w poszczególnych testach użytkowości prezentując przy tym łatwość współpracy z młodocianymi użytkownikami/jeźdźcami, pilność i ambicję w wykonywaniu zadań, „twardość” – wytrzymałość w użytkowaniu w zakresie kondycji i urazowości a także dobre wykorzystaniem paszy.

Osobniki hodowlane i inne dorosłe kuce użytkowe powinny wykazywać się chęcią do pracy i dobrą techniką oraz zrównoważeniem i wytrzymałością w pracy pod siodłem lub zaprzęgu, dobrym zdrowiem, łatwością obsługi (także ogiery kryjące) i małymi wymaganiami w zakresie warunków utrzymania i żywienia.

Wyżej wymienione cechy selekcyjne oceniane są w okresie całego wychowu i eksploatacji przez właścicieli kuców oraz okresowo przez inspektorów hodowlanych podczas dorocznych kontaktów z hodowcami w ramach dokonywanych czynności zootechnicznych. Kuce powinny być także prezentowane i oceniane podczas regionalnych i krajowych przeglądów hodowlanych oraz polowych prób użytkowości ogierów.

11.2.2. Ogiery kuce są poddawane 5-stopniowej selekcji.

11.2.2.a. cechy podlegające selekcji:

- * ocena źrebiąt – typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (maks. po 5 pkt. za każdą cechę, skala co 0,5 pkt),
- * ocena roczniaków – typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (maks. Po 5 pkt. za każdą cechę, skala co 0,5 pkt),
- * ocena dwulatków – typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (maks. Po 5 pkt. za każdą cechę, skala co 0,5 pkt),
- * kwalifikacja i ocena ogierów do wpisu do księgi stadnej na podstawie oceny bonitacyjnej i wstępnej próby – typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, zdrowie, rozwój,

11.2.2.b. na ocenę typu, budowy i rozwoju konia składa się wynik trzech pomiarów (wysokość w kłębie, obwód klatki piersiowej, obwód nadpęcia przedniego), ich wzajemny stosunek oraz ocena bonitacyjna,

- 11.2.2.c. typ, budowę, rozwój i ruch konia (tzw. ocena bonitacyjna) ocenia się według skali 100-punktowej, przyznając za:

typ	do 15 pkt.
głowa i szyja	do 5 pkt.
kłoda	do 15 pkt.
kończyny przednie	do 10 pkt.
kończyny tylne	do 10 pkt.
kopyta	do 10 pkt.
ruch w stępie	do 10 pkt.
ruch w kłusie	do 10 pkt.
wrażenie ogólne	do 15 pkt.

- 11.2.2.d. Po ukończeniu 5 roku życia konie wpisane do księgi ogierów (GO) i (WO) uczestniczące w „Programie Polskiej Księgi Stadnej Kuców” mogą być poddane weryfikacji wymiarów i oceny pokroju, których wyniki należy zamieścić w dokumentacji hodowlanej,

- 11.2.2.e. ocena wartości użytkowej na podstawie zasadniczej próby dzielności – ruch, wytrzymałość, charakter i temperament, zdrowie.

- 11.2.3. Klacze kuce są poddawane 4-stopniowej selekcji.

- 11.2.3.a. cechy podlegające selekcji:

- * ocena źrebiąt – typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (maks. Po 5 pkt. za każdą cechę, skala co 0,5 pkt),
- * ocena roczniaków – typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (maks. Po 5 pkt. za każdą cechę, skala co 0,5 pkt),
- * ocena dwulatków – typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (maks. po 5 pkt. za każdą cechę, skala co 0,5 pkt),
- * kwalifikacja i ocena klaczy do wpisu do księgi stadnej na podstawie bonitacji wstępnej próby – typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, zdrowie, rozwój,

- 11.2.3.b. na ocenę typu, budowy i rozwoju konia składa się wynik trzech pomiarów (wysokość w kłębie, obwód klatki piersiowej, obwód nadpęcia przedniego), ich wzajemny stosunek oraz ocena bonitacyjna,

- 11.2.3.c. typ, budowę, rozwój i ruch konia (tzw. ocena bonitacyjna) ocenia się według skali 100-punktowej, przyznając za:

typ	do 15 pkt.
głowa i szyja	do 5 pkt.
kłoda	do 15 pkt.
kończyny przednie	do 10 pkt.
kończyny tylne	do 10 pkt.
kopyta	do 10 pkt.
ruch w stępie	do 10 pkt.
ruch w kłusie	do 10 pkt.
wrażenie ogólne	do 15 pkt.

- 11.2.3.d. po ukończeniu 5. roku życia konie wpisane do ksiąg klaczy (GK, WK) uczestniczące w „Programie Polskiej Księgi Stadnej Kuców” mogą być poddane weryfikacji wymiarów i oceny pokroju, których wyniki należy zamieścić w dokumentacji hodowlanej.

- 11.2.4. **Ocena na pokazach, wystawach i czempionatach obejmuje:** typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, przygotowanie do wystawy (maks. po 10 pkt. za każdą cechę, skala co 0,5 pkt.).

11.3. Systemy kojarzeń

- 11.3.1. Przyjmując założenie, że Polska Księga Stadna Kuców ma gromadzić materiał do doskonalenia populacji w kierunku wierzchowym (posługując się zalecanym w programie szczegółowym zestawem ras wyjściowych) podstawowymi zasadami powinny być:

- 11.3.1.a. hodowla w czystości rasy – w odniesieniu do ras ustabilizowanych,
- 11.3.1.b. w początkowej fazie łączenie osobników odległych pokrojowo z wykorzystaniem ras i ich przedstawicieli o sprawdzonych możliwościach przekazywania pożądanych cech doskonalenie kolejnych pokoleń przez konsolidację cech /genów metodą hodowli na linię czyli łączenie osobników posiadających wspólnego przodka lub wspólnego przedstawiciela rasy

doskonalącej dysponującego wybitnie zaznaczoną przynajmniej jedną pożądaną cechą pokrojową lub użytkową,

11.3.1.c. w następnych pokoleniach, w których poziom cech poświadanych może ulegać obniżeniu należy powtórnie wykorzystać doskonalącą rasę wyjściową lub inną modyfikującą lecz o zbliżonym do niej typie pokrojowo-użytkowym.

11.3.2. W przypadku pokoleń F1 uzyskanych w wyniku krzyżowania twórczego - należy liczyć się z pojawieniem się osobników przejawiających tzw. „efekt heterozji” – wybujałości mieszańców. Osobniki lepsze od obojga rodziców pod względem kilku cech mają przy ich kojarzeniu tendencje do nietrwałości genotypu i rozszczepiania cech u potomstwa co prowadzi do tzw. wyradzania się - obniżanie jakości kolejnych pokoleń. Należy unikać używania w hodowli wybujałych mieszańców, ale raczej stawiać na stopniowe poprawianie i utrwalanie cech poświadanych ujawnionych u selekcionowanych osobników na poziomie wyższym od średniej dla danego pokolenia (np. roczników po jednym ojcu). Uzyskany przychówek w wieku dorosłym musi mieścić się w określonych powyżej przedziałach wzrostu dla klas, z zachowaniem proporcji (indeksów biometrycznych charakterystycznych dla koni w typie wierzchowym lub kombinowanym), dlatego podczas doboru par do kojarzeń w każdej klasie należy unikać łączenia osobników o wysokości w kłębie bliskiej wartości granicznej. Może to spowodować, że względu na niezrównoważone genotypy, pojawianie się potomstwa, które nie będzie mieściło się w górnej lub dolnej granicy dopuszczalnej dla danej klasy kuców.

11.4. Ocena genetyczna

11.4.1 Nie przewiduje się prowadzenia oceny genetycznej koni objętych niniejszym programem.

XII. OCENA EFEKTYWNOŚCI PROGRAMU

- 12.1. Oceny efektywności programu dokonuje Komisja Księgi Stadnej, która jest powoływana i działa zgodnie z regulaminem prowadzącego księgę.
- 12.2. Efektywność realizacji programu będzie oceniana na podstawie:
  - 12.2.1.a. liczby źrebiąt i klaczy wpisywanych do księgi w cyklu rocznym,
  - 12.2.1.b. analizy oceny bonitacyjnej co 3 lata,
  - 12.2.1.c. wyników prób użytkowości w cyklu rocznym,
  - 12.2.1.d. po 6 latach od wejścia w życie programu, na podstawie prowadzonej oceny wartości użytkowej, zbadanie stabilizacji pożądanych cech w tej rasie.

ZAŁĄCZNIK NR 1. METODYKA OCENY WARTOŚCI UŻYTKOWEJ

1.1. Ocena wartości użytkowej

Minimalne wymagania co do wartości użytkowej ogierów i klaczy hodowlanych kuców:

- 1.1.1. Zaliczenie wstępnej próby użytkowości z oceną na co najmniej 4 pkt. w wieku min. 30 miesięcy dla klaczy i ogierów – przy czym ogier może być używany w hodowli do zaliczenia zasadniczej próby użytkowości do końca roku w którym kończy 5 lat.
- 1.1.2. Warunkiem dalszego użytkowania ogiera w hodowli jest zdanie właściwej próby użytkowości, wierzchowej lub zaprzęgowej.
- 1.1.3. Próba zasadnicza jest obowiązkowa dla ogierów, a dobrowolna dla klaczy.
- 1.1.4. Dla klaczy wszystkich klas oraz ogierów kuców do 120 cm wzrostu dopuszcza się możliwość przeprowadzania i zaliczania tylko wstępnej próby użytkowości.

Próbowi użytkowości powinny być poddawane wszystkie ogiery i klacze, które przeszły z wynikiem pozytywnym selekcję pokrojową i są przeznaczone na reproduktory lub klacze hodowlane. Ogiery przed dopuszczeniem do użycia w programie hodowlanym muszą obowiązkowo zaliczyć wstępną próbę użytkowości na co najmniej 4 punkty. W świadectwie wpisu do księgi/kwalifikacji do programu hodowlanego musi być określony okres do zdania próby właściwej. Warunkiem uzyskania dopuszczenia do programu hodowlanego przez klacze jest zaliczenie przynajmniej wstępnej próby użytkowości z wynikiem min. 4 pkt.

Próba użytkowości powinna być poprzedzona odpowiednim przygotowaniem konia do poszczególnych elementów próby. Próby użytkowości przeprowadza uprawniony przez prowadzącego księgę specjalista lub powołany zespół w miejscach wyznaczonych przez właściwe OZHK. Za przygotowanie konia do próby użytkowości odpowiada właściciel konia.

1.2. Przeprowadzone będą 3 rodzaje prób użytkowości:

- 1.2.1. **Polowa próba wstępna** – polega na ocenie zachowania się konia podczas zakładania ogłowia, podnoszenia wszystkich kończyn, prezentacji do oceny i prowadzenia w ręku na trójkącie o boku 30 m w stępie i klusie. Istotnym elementem

jest ocena cech psychicznych - charakteru i temperamentu umożliwiających współpracę z dziećmi.

W ocenie zachowania uwzględnia się następujące cechy:

1.2.1.a. Temperament - zespół cech psychicznych, w przeważającej części dziedzicznych, ujawniający się już od pierwszych dni życia źrebięcia i względnie trwały przez całe życie. Określany jako forma, styl zachowania, silnie uwarunkowany biologicznie. Posiada charakter ilościowy – odpowiada na pytanie jak szybko, jak długo, jak intensywnie zwierzę reaguje. Na temperament mają wpływ takie czynniki jak temperatura otoczenia, proces starzenia się, kondycja organizmu czy stan zdrowia.

Pożądane cechy temperamentu:

- * energiczność – wrodzona łatwość i lekkość ruchu, chęć do ruchu na przód, łatwość w przechodzeniu do wyższych chodów i utrzymaniu tempa,
- * niepłochliwość – pod uwagę brane są tylko reakcje wobec nieznanych przedmiotów oraz reakcje w niespodziewanych sytuacjach, ocenie podlega dynamika reakcji (bezruch vs ucieczka), jej nasilenie i czas utrzymywania się, koń powinien rzadko się płoszyć, w przypadku spłoszenia reagować niezbyt intensywnie i szybko przełamywać strach, eksplorując nowe miejsca i podchodząc z zaciekawieniem do nieznanych przedmiotów,
- * wrażliwość – wysoka wrażliwość zmysłów oraz zainteresowanie otoczeniem, szybka wyraźna reakcja na subtelne sygnały i pomoce, zarówno popędzające jak i wstrzymujące,
- * adaptacyjność – odporność na stres, duża szybkość uczenia się, zdolność do koncentracji i zapamiętywania, cierpliwość, bezproblemowe dostosowywanie się do zmiennych warunków (elastyczność zachowania), zdolność do odpoczynku i regeneracji po pracy (spokojne zachowanie w boksie, brak stereotypii).

1.2.1.b. Charakter – zespół cech psychicznych, w przeważającej części nabytych, kształtujący się w największym stopniu na drodze interakcji ze środowiskiem poprzez procesy uczenia się. Rozwija się od pierwszych chwil życia na bazie wrodzonych zachowań instynktownych i cech temperamentu, jednak kluczową rolę odgrywa nabywane doświadczenie. Posiada charakter

jakościowy i określany jest jako treść zachowania - odpowiada na pytanie w jaki sposób zwierzę zinterpretuje daną sytuację i na które zachowanie się zdecyduje. Nasilenie cech charakteru jest uzależnione od wcześniejszych doświadczeń, kontekstu społecznego i sytuacyjnego, może ulegać radykalnym zmianom w ciągu życia.

Pożądane cechy charakteru:

- * podporządkowanie – podporządkowanie wobec człowieka, brak tendencji do buntu, podporządkowanie podczas prowadzenia w rękę, obsługi i pracy. O braku podporządkowania można mówić tylko wtedy gdy koń ignoruje polecenie mimo, że rozumie je i jest w stanie je wykonać,
- * brak agresji – brane są pod uwagę zachowania agresywne o różnym nasileniu wobec człowieka i innych koni, również pchanie się, tulenie uszu czy grożenie zadem, koń powinien być uważny i łagodny wobec ludzi,
- * chęć kontaktu – dążenie do kontaktu z człowiekiem, zainteresowanie i podchodzenie do człowieka, łatwość łapania, chęć przebywania w towarzystwie człowieka,
- * samodzielność – niezależność od innych koni i opiekuna, koń jest spokojny gdy zostaje sam, samodzielność w trudnych sytuacjach oraz aktywne strategie radzenia sobie, np. metodą prób i błędów (vs zależność socjalna oraz bierne strategie, np. wyuczona bezradność).

Zachowanie się konia oceniane jest w skali do 5 pkt. w zależności od wykonania czynności,

5 - pkt. - z łatwością, bezbłędnie, płynnie,

4 - pkt. - z drobnymi zahamowaniami, mało płynnie,

3 - pkt. - z trudnościami,

2 - pkt. - po 3 nieudanych próbach,

1 – pkt. – po więcej niż 3 nieudanych próbach, konieczna pomoc drugiej osoby:

Otrzymanie do 3 pkt. w próbie wstępnej wyklucza konia z udziału w próbie właściwej. Próbę wstępną można powtórzyć jeden raz, po co najmniej miesięcznym ponownym przygotowaniu konia.

- 1.2.2. Polowa próba wierzchowa – polega na wykonaniu z wynikiem pozytywnym programu podanego w części A. Ma ona zastosowanie dla koni młodych od 30 miesiąca do końca roku w którym kończy 5 lat. Konie 6-letnie i starsze powinny zaliczać próbę sportową wg programu podanego w części C.
- 1.2.3. Polowa próba zaprzęgowa polega na wykonaniu z wynikiem pozytywnym programu podanego w części B. Ma ona zastosowanie dla koni młodych od 30 miesiąca do końca roku w którym kończy 5 lat.
- 1.3. Polowa próba wierzchowa i zaprzęgowa może być powtórzona jeden raz do wieku 5 lat.
- 1.4. Konie 6-letnie i starsze powinny zaliczać próbę sportową wg programu podanego w części C.
- 1.5. Za alternatywną próbę użytkowości mogą być uznane wyniki w sporcie jeździeckim wg podanego regulaminu w części C.
- 1.6. Zasadnicza próba użytkowości powinna być przeprowadzona przez specjalistę lub powołany zespół powołany przez prowadzącego księgę.
- 1.7. W przyszłości przewiduje się próbę użytkowości w zakładach treningowych lub MPMK. Odnośne informacje winny być wpisywane w dokumentacji hodowlanej konia i publikowane. Ustalony i przyjęty system prób użytkowości kuców winien być prowadzony bez zmian co najmniej przez 5 lat celem porównania wyników (średnia roczników) i sprawdzenia jego przydatności praktycznej.
- 1.8. **Wierzchowa próba użytkowości**
  - 1.8.1. Program wierzchowej próby użytkowości dla kuców od 2,5 roku do końca roku, w którym kończy 5 lat.
    - 1.8.1.a. prezentacja w ręku: przygotowanie do poprawnego ustawienia i spokojnego stania, łatwość podawania nóg, posłuszeństwo przy prowadzeniu w ręku, energia i wydajność ruchu w stępie i kłusie,
    - 1.8.1.b. skoki luzem w korytarzu : wskazówka (leżący drąg) - 2-2,5 m - krzyżak – jeden krok galopu - krzyżak - jeden krok galopu – doublebaare,
Wysokość i szerokość przeszkód, jak również odległości między przeszkodami stosowne do wzrostu konia.
      - * dla grupy „B” (kuce do 130 cm wzrostu) 50 x 50 cm – drugi drąg maks. Do 70 cm,

- * dla grupy „C” (kuce do 140 cm wzrostu) 60 x 60 cm – drugi drąg maks. Do 80 cm,
- * dla grupy „D” (kuce do 148 cm wzrostu) 70 x 60 cm – drugi drąg maks. Do 90 cm.

1.8.1.c. Indywidualna ocena pracy pod jeźdźcem:

- * w kłusie: kłus roboczy wokół ujeżdżalni (czworoboku), zmiana kierunku kłusem o wydłużonym wyroku, 2 wolty (10 m) w prawo i w lewo, 2 wężyki na długiej ścianie, przejście przez koziołki o wysokości i rozstawie stosownych do wzrostu konia,
- * w galopie: zagalopowanie w narożniku, galop roboczy wokół ujeżdżalni (czworoboku), dodanie na długiej ścianie, wykonanie dwóch kót 20 metrowych zmiana kierunku z przejściem do kłusa, zagalopowanie w narożniku, wykonanie 2 kót j.w., dodatkowo zagalopowanie w prawo i w lewo,
- * w stępie: stęp roboczy wokół ujeżdżalni (czworoboku), zmiana kierunku stępem swobodnym na długiej wodzy, 2 wolty (8 m) w prawo i w lewo, 2- krotne zatrzymanie i ruszanie, przejście przez koziołki (lub leżące drągi) o wysokości i rozstawie stosownych do wzrostu konia,
- * skoki pod jeźdźcem: około 5 skoków na przeszkodzie typu okser i doublebaare ze wskazówką o wysokości i szerokości stosownej dla każdej grupy wzrostowej, wg regulaminu PZJ. Po każdym udanym skoku przeszkoda jest podnoszona o ok. 5 cm:
  - dla grupy „B” (kuce do 130 cm wzrostu) 50 x 50 cm – drugi drąg maks. Do 70 cm.
  - dla grupy „C” (kuce do 140 cm wzrostu) 60 x 60 cm – drugi drąg maks. Do 80 cm.
  - dla grupy „D” (kuce do 148 cm wzrostu) 70 x 60 cm – drugi drąg maks. Do 90 cm.
- * galop w pólśiadzie – 2 min.w tempie odpowiednio dla grupy: „B” – 350 m/min, „C” – 375 m/min., „D” – 400 m/min,

1.8.1.d. Ocena elementów próby

Skoki luzem .....maksym 10 pkt.

- * styl
- * chęć skoku i łatwość
- * pokonana wysokość

Praca w stępie pod jeźdźcem .....maksym. 10 pkt.

- * energia i wydajność ruchu
- * regularność
- * posłuszeństwo i przepuszczalność

Praca w kłusie pod jeźdźcem.....maksym. 10 pkt.

- * energia i wydajność ruchu
- * regularność
- * posłuszeństwo i przepuszczalność

Praca w galopie pod jeźdźcem .....maksym. 10 pkt.

- * zagalopowania 2 razy
- * galop na linii prostej, zaangażowanie zadu
- * galop w pódśiadzie w tempie 350/400 m/min.

Skoki po jeźdźcem.....maksym. 10 pkt.

- * chęć do skoku i łatwość
- * styl
- * pokonana wysokość

Wrażenie ogólne .....maksym.10 pkt.

- * spokój i posłuszeństwo
- * energia i wydajność ruchu

Razem

60 pkt.

Oceny dokonuje specjalista upoważniony przez prowadzącego księgę.

Ocena z dokładnością do 0,5 pkt.

Ocena wybitna	55 -60 pkt.
Ocena bardzo dobra	49 – 54 pkt.
Ocena dobra	43 – 48 pkt.
Ocena dostateczna	36 – 42 pkt.
Ocena niedostateczna poniżej	36 pkt. (próba niezaliczona).

1.9. Zaprzęgowa próba użytkowości

1.9.1. Program zaprzęgowej próby użytkowości dla kuców od 2,5 roku do końca roku, w którym kończy 5 lat

1.9.1.a. prezentacja w ręku: przygotowanie do poprawnego i spokojnego stania, łatwość podawania nóg, posłuszeństwo przy prowadzeniu w ręku, energia i wydajność ruchu w stępie i kłusie,

1.9.1.b. indywidualna ocena pracy w zaprzęgu:

- * próba posłuszeństwa - spokój i uległość przy zaprzęganii, wykonanie koła w stępie w prawo i w lewo z dwukrotnym zatrzymaniem na czas 10 sek i ruszeniem. Na podłożu utwardzonym,
- * w stępie: w jednokonnym lekkim pojeździe dwuosowym, przebycie na dystansie 0,5 km na drodze utwardzonej na terenie płaskim ze startem lotnym w normie czasu,
  - dla kuców do 130 cm wzrostu - 6 min.,
  - dla kuców do 140 cm wzrostu - 5 min. 45 sek.,
  - dla kuców do 148 cm wzrostu - 5 min. 30 sek.,
 5-krotne zakłusowanie (powyżej 5 sekund) powoduje nie zaliczenie elementu próby, przekroczenie normy czasu powoduje obniżenie oceny o 1 pkt. za każde rozpoczęte 10 sekund, element próby może być powtórzony 1 raz.
- * w kłusie: w jednokonnym dwuosowym pojeździe lekkim, przebycie dystansu 1 km na drodze utwardzonej na płaskim terenie ze startem w ruchu w normie czasu:
  - dla kuców do 130 cm wzrostu - 5 min. 15 sek.,
  - dla kuców do 140 cm wzrostu - 4 min. 45 sek.,

- dla kuców do 148 cm wzrostu - 4 min. 30 sek.,

5-krotne zagalopowanie (nie skorygowane w ciągu 5 sekund) powoduje nie zaliczenie elementu próby, przekroczenie normy czasu powoduje obniżenie oceny o 1 pkt. za każde dodatkowe rozpoczęcie 10 sekund, element próby może być powtórzony 1 raz.

- * próba posłuszeństwa c.d. – wykonanie 2 kół (ok. 20 m) w kłusie w prawo i w lewo z dwukrotnym zatrzymaniem na czas 10 sek. i ruszeniem. Na podłożu trawiastym.

1.9.1.c. Ocena elementów próby

Próba posłuszeństwa.....maksym. 10 pkt.

- * spokój i posłuszeństwo przy zaprzęgnięciu

Koła w stępie.....maksym. 10 pkt.

- * styl i chęć ciągnięcia
- * stanie
- * ruszanie

Praca w stępie w zaprzęgu.....maksym. 10 pkt.

- * energia i wydajność ruchu
- * regularność
- * posłuszeństwo i reakcja

Praca w kłusie w zaprzęgu.....maksym. 10 pkt.

- * energia i wydajność ruchu
- * regularność
- * posłuszeństwo i reakcja

Koła w kłusie.....maksym. 10 pkt.

- * styl i chęć ciągnięcia
- * stanie
- * ruszanie

Wrażenie ogólne.....maksym. 10 pkt.

- * spokój i posłuszeństwo
- * energia i wydajność ruchu

Razem

60 pkt.

Oceny dokonuje specjalista upoważniony przez prowadzącego księgę.

Ocena z dokładnością do 0,5 pkt.

Wyniki końcowe

Ocena wybitna	55 -60 pkt.
Ocena bardzo dobra	49 - 54 pkt.
Ocena dobra	43 - 48 pkt.
Ocena dostateczna	36 - 42 pkt.
Ocena niedostateczna poniżej	36 pkt. (próba niezaliczona).

1.10. Sportowa próba użytkowości

- 1.10.1. Program sportowej próby użytkowości dla kuców 4-letnich i starszych
(alternatywny dla próby wierzchowej). Uzgodniony z Komisją PZJ ds. sportu kuców.
- 1.10.2. Do zaliczenia próby sportowej wymagane jest uzyskanie przez konia następujących wyników w jednej z dyscyplin:
  - 1.10.2.a. trzykrotne bezbłędne ukończenie konkursu skoków, we właściwej lub wyższej klasie na zawodach oficjalnych, zgodnie z aktualnymi przepisami PZJ,
  - 1.10.2.b. trzykrotne ukończenie konkursu ujeżdżenia klasy P lub wyższej, z wynikiem przynajmniej 60 % możliwych punktów, na zawodach oficjalnych, zgodnie z aktualnymi przepisami PZJ,
  - 1.10.2.c. dwukrotne ukończenie konkursu WKKW we właściwej, stosownej do wzrostu lub wyższej klasie, na zawodach oficjalnych, zgodnie z aktualnymi przepisami PZJ,
  - 1.10.2.d. dwukrotne ukończenie konkursu powożenia na zawodach oficjalnych, zgodnie z aktualnymi przepisami PZJ.

Warunkiem zaliczenia próby jest potwierdzenie uzyskanych wyników przez PZJ.

ZAŁĄCZNIK 2. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW KONI ZLECA WYKONYWANIE CZYNNOŚCI TECHNICZNYCH ODNOSZĄCYCH SIĘ DO ZARZĄDZANIA PROGRAMEM HODOWLANYM KONIKÓW POLSKICH

1.1. OKRĘGOWE / WOJEWÓDZKIE ZWIĄZKI HODOWCÓW KONI:

Wojewódzki Związek Hodowców Koni w Białymstoku

15–094 Białystok, ul. M. Curie-Skłodowskiej 3 pok. 99

Kujawsko-Pomorski Związek Hodowców Koni

85–090 Bydgoszcz, al. Powstańców Wielkopolskich 10 pok.43

Związek Hodowców Koni Wielkopolskich

62–200 Gniezno, ul. Kłeckoska 14

Śląsko-Opolski Związek Hodowców Koni

40–172 Katowice, ul. Grabowa 1A

Staropolski Związek Hodowców Koni w Kielcach

25–329 Kielce, ul. Sandomierska 196

Okręgowy Związek Hodowców Koni w Łodzi

97-320 Wolbórz, Bogusławice 58

Małopolski Związek Hodowców Koni

30–867 Kraków, ul. Konrada Wallenroda 59/104

Lubelski Związek Hodowców Koni

20–209 Lublin, ul. Mełgiewska 7/9 bl. 1

Pomorski Związek Hodowców Koni

82–200 Malbork, al. Wojska Polskiego 91

Warmińsko-Mazurski Związek Hodowców Koni

10–044 Olsztyn, ul. Niepodległości 53/55 p.309

Okręgowy Związek Hodowców Koni w Rzeszowie

35–959 Rzeszów, ul. Fredry 4

Zachodniopomorski Związek Hodowców Koni

70–772 Szczecin, ul. Bagienna 36C

Wojewódzki Związek Hodowców Koni w Warszawie

05–270 Marki, ul. Zagłoby 49

Wojewódzki Związek Hodowców Koni w Warszawie – Oddział Radom

26–600 Radom, ul. Wernera 33/37, pok. 210

Dolnośląski Związek Hodowców Koni

51–642 Wrocław, ul. Olszewskiego 7

Związek Hodowców Koni Ziemi Lubuskiej

65–520 Zielona Góra, ul. Ptasia 2

1.2. Czynności zlecane OZHK/WZHK:

- a. selekcja młodzieży hodowlanej,
- b. ocena wartości użytkowej koni, w tym przeprowadzanie polowych prób użytkowości,
- c. kwalifikacja oraz wpis koni do książki,
- d. wprowadzanie do systemu informatycznego prowadzącego księgę danych dot. oceny wartości użytkowej i wpisu koni hodowlanych,
- e. wydawanie świadectw zootechnicznych

2. Laboratoria Badań markerów genetycznych

2.1. Dane

adresowe

Laboratorium Genetyki Molekularnej
Instytut Zootechniki PIB
ul. Krakowska 1, 32-083 Balice

Laboratorium Badań Markerów
Genetycznych u Koni
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
ul. Wołyńska 33, 60-637 Poznań

2.2. Czynności zlecane:

- a. kontrola pochodzenia koni wpisywanych do książki ogierów i klaczy.

3. Podmioty upoważnione do wydawania świadectw zootechnicznych

3.1. Centra pozyskiwania nasienia:

Centra pozyskiwania nasienia:

- 1) **Małopolska Hodowla Roślin Sp. z o.o.**, Stadnina Koni „Białka”, Białka 6,
22-300 Krasnystaw,
- 2) **Stado Ogierów w Łącku Sp. z o.o.**, ul. Płocka 12, 09-520 Łąck

3.2. Centra przechowywania nasienia:

- a. Kim-Konsult Izabela Mizera , 58-521 Jeżów Sudecki, ul. Kasztanowa 10

- b. Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy, ul. Sarego 2, 31-047 Kraków,
ul. Krakowska 1, działka 427/37, 31-083 Balice k/ Krakowa

4. Podmioty upoważnione do wykonywania badań antydopingowych:

4.1. Dane adresowe:

Polskie Laboratorium Antydopingowe

ul. Trylogii 2/16

01-982 Warszawa

ZAŁĄCZNIK NR 3. PRZEPISY ANTYDOPINGOWE KONI ZGŁASZANYCH I UCZESTNICZĄCYCH W STACJONARNYCH/POŁOWYCH PRÓBACH DZIELNOŚCI OGIERÓW I KLACZY ORAZ CZEMPIONATACH I WYSTAWACH HODOWLANYCH ORGANIZOWANYCH /WSPÓŁORGANIZOWANYCH PRZEZ POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW KONI

(zwanymi dalej imprezami PZHK)

Wstęp

Przepisy Antydopingowe dla koni zgłaszanych i uczestniczących w imprezach PZHK regulują zasady, na jakich odbywa się ich kwalifikacja i uczestnictwo w imprezach PZHK. Mają na celu zapobieganie jakimkolwiek próbom zmiany wydolności konia lub maskowania problemu zdrowotnego konia poprzez podanie mu niedozwolonych substancji. Każdy uczestnik zaangażowany w przygotowanie koni do imprez PZHK i ich udziału w imprezach PZHK (właściciele koni, trenerzy, jeźdźcy, osoby zajmujące się końmi) przyjmują te przepisy jako warunek udziału w imprezach PZHK.

Standardy zawarte w tych przepisach reprezentują jedność szerokiego spektrum wszystkich partnerów zainteresowanych dobrostanem koni.

Kontrola antydopingowa na imprezach PZHK, jest realizowana na zlecenie PZHK, a osobą odpowiedzialną za jej nadzór i wykonanie jest wyłącznie dyrektor biura PZHK, który zleca przeprowadzenie prób oraz jest wyłącznym odbiorcą wyników prób laboratoryjnych, na podstawie których wszczyna dalszą procedurę.

Zakres działania

Niniejsze przepisy stosuje się do kontroli antydopingowej podczas prób dzielności klaczy i ogierów oraz czempionatów i wystaw hodowlanych organizowanych i współorganizowanych przez PZHK. Przepisy stosuje się łącznie z regulaminami prowadzenia imprez PZHK. Niniejsze przepisy antydopingowe stosuje się do każdego uczestnika zaangażowanego w przygotowanie koni do imprez PZHK (właściciele koni, trenerzy, jeźdźcy, osoby zajmujące się końmi).

Definicje

AORC - Stowarzyszenie [Association of Official Racing Chemists](#).

Dodatni wynik analizy - raport z laboratorium, który stwierdza obecność w próbce jednej lub więcej substancji zakazanych dla koni (włączając zwiększony poziom substancji endogennych).

Dyskwalifikacja - następstwo naruszenia przepisów kontroli antydopingowej, w rezultacie czego wszystkie wyniki osiągnięte przez konia podczas danej imprezy PZHK zostają

unieważnione, a także wyciągane są wszelkie konsekwencje, w tym odebranie uzyskanych nagród.

EADMC – program FEI dotyczący kontroli antydopingowej koni (Equine Antidoping Medication Control).

FEI - Międzynarodowa Federacja Jeździecka

Kontrola Antydopingowa - proces włączający pobieranie prób, analizy laboratoryjne, zarządzanie wynikami mające na celu zapobieganie każdej próbie zmiany wydolności konia lub maskowania problemu zdrowotnego poprzez zastosowanie lub aplikowanie substancji zakazanej do organizmu konia.

Lista substancji zakazanych dla koni - lista określająca substancje zakazane dla koni publikowana przez FEI.

Próba - każdy materiał biologiczny lub innego rodzaju pobrany w celach kontroli antydopingowej.

Substancja zakazana - każda substancja opisana jako zakazana w liście substancji zakazanych dla koni włączając jej metabolity i markery. Marker to związek, grupa związków lub parametrów biologicznych wskazująca na użycie substancji zakazanych dla koni w pobranej próbie. Metabolit to każda substancja wytworzona na drodze procesu biotransformacji.

Użycie - podanie, wchłonięcie, wstrzyknięcie lub konsumpcja w jakikolwiek sposób każdej substancji zakazanej.

1 Artykuł I. Naruszenie przepisów antydopingowych

Naruszenie przepisów antydopingowych jest zdefiniowane jako naruszenie jednego lub więcej przepisów antydopingowych zawartych w Artykułach 1.1 do 1.3 niniejszych przepisów.

- 1.1. Naruszenie przepisów antydopingowych stanowi obecność substancji zakazanej w próbie pobranej od konia. Lista substancji zakazanych dla koni publikowana jest przez Międzynarodową Federację Jeździecką (FEI).

Naruszeniem przepisów jest również zastosowanie substancji niedozwolonych u konia lub asystowanie, pomoc, zachęcanie, ukrywanie lub innego rodzaju utrudniania kontroli,

- 1.1.1. Obowiązkiem każdej osoby odpowiedzialnej za konia jest zapewnienie by podczas imprez PZHK w organizmie konia nie było substancji zakazanych. Właściciel konia ponosi konsekwencje za obecność jakiejkolwiek substancji zakazanej w próbce pobranej od jego konia. W związku z powyższym, nie jest konieczne wykazanie

zaniedbania lub celowego, świadomego użycia niedozwolonej substancji przez właściciela lub inną osobę w celu stwierdzenia naruszenia przepisów antydopingowych zgodnie z art. 1.1,

1.1.2. Wyłączając te substancje, których próg ilościowy jest szczegółowo określony w liście substancji zakazanych dla koni, wykrycie obecności każdej ilości jakiegokolwiek substancji zakazanej w próbce pobranej od konia będzie uznane za naruszenie przepisów,

1.2. Użycie substancji zakazanej dla koni

Dla stwierdzenia naruszenia przepisów wystarczające jest, iż nastąpiło użycie substancji zakazanej dla koni. Nie jest istotne czy użycie substancji zakazanej faktycznie wpłynęło na wydolność konia.

1.3. Odmowa lub niepoddanie się pobraniu próbek po wezwaniu, lub innego rodzaju uchylanie się od tej czynności, będzie skutkowało dyskwalifikacją konia z imprezy PZHK.

Artykuł 2. Lista substancji zakazanych dla koni

2.1. Lista substancji zakazanych dla koni

Lista substancji zakazanych dla koni jest publikowana i rewidowana przez FEI. Publikacja tej listy na stronie internetowej FEI (www.fei.org) jest uznana za wystarczającą do tego celu. PZHK przyjmuje tę listę w oryginale. Lista substancji zakazanych dla koni, wchodzi w życie w dniu podanym przez FEI przy okazji publikacji listy na stronie internetowej FEI. PZHK przyjmuje ten termin za FEI.

2.2. Leczenie

Właściciel konia, u którego udokumentowano stan zdrowia wymagający stosowania leczenia z użyciem substancji zakazanej lub którego stan zdrowia wymaga leczenia, ma obowiązek w każdym przypadku przed imprezą PZHK, złożyć zgłoszenie leczenia tego konia (opisane w Karcie Zdrowia Konia) i uzyskać przed udziałem w imprezie PZHK zgodę przewodniczącego Komisji Oceny i lekarza weterynarii na udział w imprezie PZHK.

W przypadku koni wymagających stosowania leczenia w trakcie trwania imprezy PZHK, należy uzyskać zgodę na podjęcie leczenia, w formie pisemnego zgłoszenia przez lekarza weterynarii do przewodniczącego Komisji Oceny, który na podstawie zakresu leczenia i planowanych do zastosowania środków leczniczych podejmie decyzję czy dany koń

pozostanie lub zostanie usunięty z dalszej oceny, rozumianej jako okres od przystąpienia konia do pierwszej konkurencji, aż do ogłoszenia wyników końcowych.

Artykuł 3. Pobieranie prób do badań antydopingowych

3.1. Kontrola antydopingowa

Kontrola antydopingowa polega na pobraniu krwi, wydaliny lub wydzieliny z organizmu konia oraz na przeprowadzeniu badań laboratoryjnych pobranego materiału w laboratorium wskazanym przez PZHK. Przed przystąpieniem do pobrania krwi, wydaliny lub wydzieliny osoba pobierająca próbę potwierdza tożsamość konia odczytując nr transpondera oraz na podstawie pozostałych danych identyfikacyjnych zawartych w dokumencie identyfikacyjnym.

3.2. Okres pobierania próbek

W przypadku imprez PZHK próby do badań antydopingowych mogą być pobierane od każdego konia od momentu oficjalnego zakwalifikowania konia (do udziału w imprezie lub do treningu poprzedzającego imprezę PZHK) do upływu 1/2 godziny po oficjalnym ogłoszeniu wyników imprezy PZHK.

3.3. Odpowiedzialność za pobieranie prób do badań antydopingowych

Pobieranie prób (krwi, wydalin lub wydzielin) do badań antydopingowych podczas imprez PZHK może być przeprowadzane wyłącznie przez lekarzy weterynarii z listy lekarzy PZJ lub FEI posiadających uprawnienia do pobierania prób dla tych organizacji, wyznaczonych do tego zadania przez PZHK.

3.4. Wybór koni do pobierania prób do badań antydopingowych

Liczbę koni wyznaczonych do badania antydopingowego określa przewodniczący Komisji Oceny. O wyznaczeniu danego konia do badań antydopingowych decyduje przewodniczący Komisji Oceny w porozumieniu z testującym lekarzem weterynarii: z własnej inicjatywy, ze wskazania innego członka Komisji Oceny, na wniosek dyżurnego lekarza weterynarii, na wniosek dyrektora biura PZHK. Wymienione wnioski są przekazywane lekarzowi weterynarii wyznaczonemu do pobierania prób. Koń może być wskazany do badania antydopingowego również metodą losowania. Dopuszcza się wielokrotne pobieranie próby od danego konia na tej samej imprezie.

3.5. Informowanie i doprowadzenie konia do próby

Przewodniczący Komisji Oceny lub z jego upoważnienia testujący lekarz weterynarii

osobiście informuje właściciela lub opiekuna konia/prezentera o wyznaczeniu konia do badania antydopingowego.

Po informacji o wyznaczeniu konia do badania właściciel lub osoba przez niego upoważniona powinna niezwłocznie doprowadzić konia do miejsca pobierania próby. Po poinformowaniu właściciela, a przed przeprowadzeniem próby, koń ma prawo do zabiegów pielęgnacyjnych stosownych do odbytego wysiłku, ale bez prawa umieszczania we własnym boksie.

Artykuł 4. Analiza próbek

4.1. Wybór laboratorium

PZHK przekazuje próby do analizy tylko do laboratoriów spełniających standardy **AORC**.

Wybór laboratorium może być dokonany jedynie przez PZHK.

Artykuł 5. Procedura postępowania z wynikami badań

5.1. Lekarz wyznaczony do pobrania prób osobiście przekazuje zestawy z próbami do wyznaczonego laboratorium.

5.2. Laboratorium przeprowadza analizę otrzymanych prób „A”.

5.3. W przypadku ujemnego wyniku próby „A” dyrektor biura PZHK powiadamia o wyniku osobę odpowiedzialną za konia oraz przekazuje do laboratorium decyzję o zniszczeniu próby „B” i kończy postępowanie.

5.4. W przypadku dodatniego wyniku analizy próby „A” dyrektor biura PZHK informuje właściciela konia o dodatnim wyniku analizy próby „A” oraz o prawie do żądania przeprowadzenia analizy próby „B”;

5.5. Analizę próby „B” przeprowadza się na żądanie właściciela konia przedłożone dyrektorowi biura PZHK w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o dodatnim wyniku analizy próby „A”.

5.6. Analizę próby „B” przeprowadza się na koszt osoby odpowiedzialnej za konia.

5.7. Ujemny wynik próby „B” zamyka postępowanie. PZHK zwraca właścicielowi konia koszt wykonania badania laboratoryjnego próby „B”.

5.8. W przypadku dodatniego wyniku analizy próby „B” dyrektor biura PZHK przekazuje przewodniczącemu Komisji Oceny dokumentację przeprowadzonych badań antydopingowych.

5.9. Właściciel konia, który naruszył przepisy antydopingowe, zobowiązany jest do pokrycia poniesionych przez PZHK kosztów związanych z pobraniem i badaniem próby „A” oraz

kosztów związanych z prowadzeniem postępowania, na podstawie faktury wystawionej przez PZHK.

- 5.10. Wyniki wszystkich analiz Laboratorium przekazuje wyłącznie do PZHK na ręce dyrektora biura PZHK w formie raportu, podpisanego przez odpowiedzialnego przedstawiciela laboratorium. Wszelka komunikacja pomiędzy laboratorium, a PZHK powinna przebiegać w taki sposób, aby wyniki pozostały utajnione.
- 5.11. Czynności, o których mowa w art. 5 mają charakter poufny.

Artykuł 6. Kary za naruszenia przepisów antydopingowych

- 6.1. Automatyczna dyskwalifikacja wyników indywidualnych.

Dodatni wynik analizy próby A lub A i B prowadzi do automatycznej dyskwalifikacji wszystkich wyników konia uzyskanych w danej imprezie PZHK, w połączeniu ze wszystkimi konsekwencjami, włączając odebranie uzyskanych nagród.

- 6.2. Kary pozostałe

Pozostałe kary możliwe do zastosowania w stosunku do właściciela konia określa Katalog kar.

- 6.3. Wymiar zastosowania kary

Wymiar zastosowania kary określany jest przez Komisję Księgi Stadnej na wniosek dyrektora biura PZHK i podawany do publicznej wiadomości po uprawomocnieniu stosownej decyzji Komisji Księgi Stadnej. Decyzja uprawomocnia się po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w pkt. 6.5.1. lub następnego dnia po wydaniu przez Zarząd PZHK decyzji, o której mowa w pkt.6.5.2.

- 6.4. Katalog kar

- 6.4.1. W przypadku naruszenia przepisów antydopingowych, zakaz udziału w imprezach PZHK i związków sfederowanych w PZHK (z wyjątkiem obowiązkowych prób użytkowości przewidzianych w programie hodowlanym) dla wszystkich koni należących do właściciela zdyskwalifikowanego konia wynosić będzie:

- * za pierwsze naruszenie przepisów antydopingowych do jednego roku,
- * za drugie naruszenie przepisów antydopingowych w ciągu pięciu lat od powiadomienia o pierwszym naruszeniu, do dwóch lat.

- 6.4.2. W obu ww. przypadkach właściciel konia będący członkiem związku sfederowanego w PZHK, nie może korzystać z funduszu hodowlanego PZHK i

funduszy związków sfederowanych w PZHK w okresie wykluczenia z imprez, o czym mowa w pkt. 6.4.1.

6.4.3. W przypadku drugiego naruszenia przepisów antydopingowych PZHK wnioskuję do związku sfederowanego w PZHK, którego członkiem jest właściciel konia, o wykluczenie go z członkostwa w związku oraz zakazuje dożywotnio korzystania z funduszu hodowlanego PZHK.

6.5. Odwołanie od nałożonej kary

6.5.1. O nałożonej karze zainteresowany zostaje powiadomiony przez Komisję Księgi Stadnej w formie pisemnej lub mailowej. Ukarany ma prawo w ciągu 2 tygodni od otrzymania decyzji o ukaraniu, złożyć odwołanie od nałożonej kary w formie pisemnej do Zarządu PZHK.

6.5.2. Zarząd PZHK rozpatruje sprawę na najbliższym posiedzeniu. O swojej decyzji powiadamia zainteresowanego w formie pisemnej lub mailowej.

6.5.3. Decyzja Zarządu PZHK jest ostateczna.

Artykuł 7. Zmiany przepisów antydopingowych

7.1. PZHK może wprowadzać zmiany do niniejszych przepisów w zgodzie ze zmianami wprowadzonymi do przepisów EADMC.